

ALEKSI TOSSAVAINEN

MIKKO OJANEN

ANTTI PELTONEN

LÄPIMURTO

Helsingissä Kustannusosakeyhtiö Otava

Tekstin- ja tiedonlouhinta kielletty.

Text and data mining prohibited.

© Aleksi Tossavainen, Mikko Ojanen, Antti Peltonen
ja Kustannusosakeyhtiö Otava 2026

Kustannusosakeyhtiö Otava
Uudenmaankatu 10, 00120 Helsinki
tuoteturvallisuus@otava.fi

Tekstin- ja tiedonlouhinta kielletty.

ISBN 978-951-1-53764-9

OTAVA
KIRJAPAINO
Keuruu 2026

Sisällys

Miksi tämä kirja voi muuttaa elämäsi?	7
Osa 1. Vahva päätös	17
Rehellinen nykytilanne	19
Innostava suunta	41
Vahvat syyt	61
Osa 2. Voittavat tavat	85
Uusi tarina	87
Toiminta nyt!	111
Ympäristön tuki	131
Osa 3. Valinnan voima	167
Aaltoliikkeen ymmärtäminen	169
Sisäinen voima	183
Täyttymyksen taide	214
Loppusanat	230
Lähteet	234

Miksi tämä kirja voi muuttaa elämäsi?

Jos luet tätä tekstiä, olet epäonnistunut. Emme tarkoita, että olet huono ihminen tai heikko häviäjä. Tarkoitamme, että olet samanlainen kuin me kolme kirjailijaa. Jokainen meistä on epäonnistunut. Me olemme epäonnistuneet olemaan onnellisia, elämään hetkessä, voimaan hyvin, rakastamaan enemmän, vihaamaan vähemmän, kommunikoidaan paremmin, uskomaan voimakkaammin ja tekemään sitä, mitä rakastamme. Me olemme epäonnistuneet rakentamaan itsemme näköistä elämää.

Luet tätä tekstiä, koska olet ehkä pitkään kaivannut jonkin muutuvan.

Tai olet toivonut jonkin loppuvan.

Olet ehkä rukoillut jonkin saapuvan.

Tai olet uskonut jonkun paremman odottavan sinua.

Olet halunnut murtaa sen, mikä estää sinua elämästä itsesi näköistä elämää.

Olet halunnut murtaa sen, kuka olit ennen, ja tulla siksi, miksi sinut on luotu.

Ehkä olet odottanut tähän asti, että joku tulisi pelastamaan sinut. Joku, joka saisi sinut uskomaan itseesi. Joku, joka poistaisi vaikeudet elämästäsi. Joku, joka saisi sinut onnelliseksi. Joku, joka antaisi sinulle, mitä ansaitset. Mutta kukaan ei tule. Vain sinä ja yksin sinä voit murtaa menneiden ajatustesi, tunteittesi ja toimintasi kahleet. Vain sinä voit ottaa täyden vastuun omasta elämästäsi ja rakentaa itsesi ja elämäsi juuri sellaiseksi kuin olet aina halunnut.

Tämä kirja auttaa sinua tekemään sen, minkä luulit jonkun toisen tekevän sinun puolestasi.

Sinä et ole tullut tämän kirjan luokse, vaan tämä kirja on tullut sinun luoksesi. Koska viimein olet valmis tekemään oman läpimurtosi.

Mikä läpimurto on?

Mitä yhteistä on pörssiyrityksen johtajalla, myynnin huippuammattilaisella, NHL-jääkiekkoilijalla, maailmanmestarivalmentajalla ja vakavasta masennuksesta toipuneella isällä sekä somekoulusta irtaantuneella nuorella? Heitä kaikkia yhdistää yksi asia: jokainen heistä on jossain vaiheessa elämäänsä tehnyt läpimurron. Nyt on sinun aikasi. Läpimurto ei ole tarkoitettu vain harvoille ja valituille. Jokainen pystyy tekemään läpimurron, ja tämä kirja auttaa sinua tekemään omasi.

Läpimurtoja on tehty kautta aikojen. Se on hetki, jolloin ihminen rikkoo rajat, näkyvät ja näkymättömät. Se on tulen sytyttämistä pimeässä, veneen työntämistä tuntemattomaan mereen tai uuden sanan kirjoittamista ja sanomista.

Termi *läpimurto* muodostuu sanoista *läpi*, jolla tarkoitetaan jonkin toiselle puolelle kulkemista tai esteen läpäisemistä, sekä *murto*, joka tulee verbistä murtaa, jolla tarkoitetaan jonkin särkemistä tai rikkomista. *Läpimurto* tarkoittaaakin jonkin kuvainnollisen tai konkreettisen esteen läpi murtautumista. Tilanteesta toiseen liikkumista. Jonkin vanhan rikkomista, jotta uusi voi kasvaa.

Nykyään läpimurroista puhutaan muun muassa tieteessä, henkilökohtaisessa kehitymisessä ja psykologiassa. Hetkistä, jolloin jotain tapahtuu ihmisen sisällä. Silloin, kun tehdään päätös toimia toisin. Kyse ei ole aina täyskäännöksestä. Joskus läpimurto on vain yksi uusi päätös tai vaikka vain yhden prosentin muutos. Se voi olla uskallusta sanoa ”ei enää” tai rohkeutta sanoa ”kyllä” ja laittaa kaikki peliin itselle tärkeässä asiassa. Kaikessa yksinkertaisuudessaan läpi-

murto tarkoittaa merkittävää edistysaskelta. Askelta kohti elämää, jonkalaista haluaa elää.

Mitä tämä kirja tarjoaa sinulle?

Jokainen kirjan askel antaa mahdollisuuden läpimurtoon. Jo yhden askeleen ymmärtäminen ja toteuttaminen voi muuttaa sinua ja tilannettasi pysyvästi. Löytämällä juuri sinulle oikeat askeleet pystyt luomaan läpimurtoja elämässäsi nyt ja tulevaisuudessa.

Lukiessasi kirjaa saatat huomata itsestäsi jotain oleellista:

- Et ole niin pieni kuin kuvittelit.
- Et ole niin arka kuin ajattelit.
- Et ole niin voimaton kuin sinulle on sanottu.
- Et ole niin pimeässä, ettet löytäisi valoa.
- Et ole niin kaukana, ettet voisi nähdä lähelle.
- Et ole niin hyvä, ettet voisi olla vielä parempi.
- Et ole niin eksynyt, ettet voisi löytää takaisin kotiin.

Luettuasi tämän kirjan osaat tehdä vahvoja päätöksiä, luoda uusia voittavia tapoja sekä löytää voiman tärkeiden valintojen hetkinä, matkalla kohti läpimurtoasi. **Tervetuloa mukaamme luomaan elämäsi tärkein läpimurto!**

Miten läpimurto tehdään – läpimurron kaava

Tässä kirjassa käymme läpi, kuinka olemme luoneet yhdeksän keskeisimmän askeleen avulla läpimurtoja ihmisten kanssa yhteensä jo lähes viidenkymmenen työvuoden ajan. Avaamme näitä aitoja asiakaskertomuksia tavallisista arjen esimerkeistä aina Suomen ja maailman huipulle asti. Kirjassa käymme läpi muun muassa, miten pohjoismaisissa huippuorganisaatioissa luotiin menestystä, miten DNA:lla onnistuttiin saavuttamaan huikeita myyntitavoitteita ja

miten puolustaja Henri Jokiharju käänsi vaikean kauden maailman kovimmassa jääkiekkoliigassa NHL:ssä edukseen.

Läpimurron kaava rakentuu kolmesta keskeisimmästä vaiheesta, joista jokainen koostuu kolmesta tärkeimmästä askeleesta. Läpimurron kaava muodostuu siis yhdeksästä askeleesta, ja jokainen niistä sisältää konkreettisen työkalun, jolla läpimurto on luotu, sekä aidon asiakastarinan, joka kuvaa, miten se on käytännössä tapahtunut.

Johtava ajatuksemme koko tässä teoksessa on tietokirjan sijaan luoda *toimintakirja eli kirja, joka ei pelkästään auta ymmärtämään, mistä läpimurrossa on kyse, vaan todella tekemään läpimurron.*

Kolme ensimmäistä askelta luovat ymmärryksen siitä, minkä läpimurron haluat tehdä, ja auttavat sinua tekemään vahvan päätöksen läpimurron toteuttamiseksi. Kolme keskimmäistä askelta saavat sinut toimimaan läpimurron rakentamiseksi auttaen sinua luomaan omat voittavat tapasi. Kolme viimeistä askelta vahvistavat sinua pysymään läpimurtosi polulla kohdatessasi elämän haasteita, vastoinkäymisiä ja ongelmia tuoden sinulle valinnan voiman.

Läpimurron ensimmäinen vaihe on **vahva päätös**. Jokainen läpimurto alkaa vahvasta päätöksestä sitoutua johonkin itselle merkitykselliseen asiaan. Vahvan päätöksen ensimmäinen askel on *rehellisen nykytilan* tiedostaminen. Kysymys, joka meidän kaikkien tulee kysyä itseltämme säännöllisesti, on: ”Mikä on totta?” Rehellisen nykytilan läpikäyminen voi tuntua vaikealta, mutta se on ainoa keino tietää, missä todella tällä hetkellä on. Tämä luo kestävä pohjan vahvalle päätökselle. Läpimurtoa ei voi rakentaa sieltä, missä ei enää olla – eikä sieltä, missä ei olla vielä. Läpimurron rakentaminen aloitetaan sieltä, missä on nyt.

Toinen askel on *innostava suunta*. Se luo läpimurtoon kaksi hyvin oleellista seikkaa. Ensinnäkin se antaa läpimurrolle päämäärän. Jotta läpimurron voi luoda, tarvitsee tietää, missä asiassa sen haluaa tehdä. Mitä tarkempi päämäärä on, sitä todennäköisemmin sen saavuttamisessa onnistuu. Toisekseen se lisää positiivista tunnetta

muutokseen. Tunne on toiminnan polttoainetta, ja ilman sitä muutokset ei lähde käyntiin, tai sitten se loppuu ennen aikaansa.

Kolmas askel on *vahvat syyt*. Toiminnan taustalla tulee olla jotain niin voimakasta ja merkityksellistä, että pääsemme ”minun pitäisi tehdä” -ajattelusta ”minä teen” -toimintaan. Tällöin alamme kääntää huomiotamme esteiden etsimisestä ratkaisuiden löytämiseen. Kuten karthagolainen sotapäällikkö Hannibal totesi vuonna 218 ennen ajanlaskun alkua johdattaessaan valtavia joukkoja norsuineen onnistuneesti Alppien yli: ”Joko löydän tien tai teen sen.” Näin rehellisen nykytilan, innostavan suunnan ja vahvojen syiden askeleet muodostavat vahvan päätöksen vaiheen.

Mikä vahva päätös sinulla on vielä tekemättä?

Läpimurron toinen vaihe on **voittavat tavat**. Ne kuvastavat läpimurron vaikuttavinta tekijää eli käytännön toimintaa. Ilman käytännön toimintaa ja voittavien tapojen luomista läpimurto jää vain ajatuksen tasolle.

Voittavien tapojen ensimmäinen askel on *uusi tarina*. Tarinamme hallitsevat sitä, miten itsemme ja elämämme koemme. Ihminen toimii sen tarinan mukaan, jota hän itselleen kertoo. Vanha heikko tarinasi saa sinut tuntemaan tavalla, joka ei saa aikaan parasta tapaa toimia. Luomalla uuden voimakkaan tarinasi tunnet tavalla, joka saa sinut toimimaan ja etenemään kohti korkeimpia päämääriäsi.

Läpimurtohallin keskellä, sen sydämessä, on askel *toiminta nyt*. Läpimurron kaikki aiemmat askeleet sekä kaikki myöhemmin esiteltävät askeleet johtavat parhaimmillaan toimintaan. Läpimurtoa

pystyy miettimään ja pohtimaan vaikka koko loppuelämänsä ajan, mutta ilman toimintaa juuri tässä hetkessä siitä ei ikinä tule todellisuutta.

Kolmas askel on *ympäristön tuki*, mikä tarkoittaa ympäristöämme ja läheisiä ihmisiä, joiden kanssa toimimme. Uusi tarina sekä toiminta nyt voivat molemmat sekä nousta että kaatua ympäristön vaikutuksesta. Paraskaan ei pärjää yksin, ja ympäristöämme muokkaamalla pystymme moninkertaistamaan mahdollisuutemme onnistua. Yksi elämän tärkeimmistä päätöksistä on valita, ketkä ovat lähimmät ihmiset omassa elämässä, sekä missä ympäristössä toimii.

Tällä tavalla uusi tarina, toiminta nyt ja ympäristön tuki rakentavat voittavat tavat -vaiheen.

Mikä yksi asia sinun pitää aloittaa tai muuttaa?

Läpimurron kolmas vaihe on **valinnan voima**. Se kuvastaa aikaa, jolloin rohkea päätös on tehty ja voittavat tavat on luotu. Niin läpimurto kuin elämä on usein hyvin kompleksista. Kehitys ei ole lineaarinen viiva eivätkä asiat aina mene niin kuin olemme suunnitelleet. Pisimpään elossa selviytyneet eläinlajit eivät ole vahvimpia ja viisaimpia, vaan niitä, jotka ovat adaptoituneet eli sopeutuneet muutoksiin parhaiten.

Valinnan voima muistuttaa, että ihmisen suurin supervoima on aina käytössämme oleva mahdollisuus valita oma suhtautumisemme ja toimintamme tilanteesta riippumatta. Tuossa valinnan hetkessä asuu voima, joka mahdollistaa pysyvän läpimurron riippumatta ympäröivistä olosuhteista.

Tehtyämme vahvan päätöksen ja luotuamme voittavat tavat jou-
dumme väistämättä kohtaamaan myös erilaisia vastoinikäymisiä,
haasteita ja ongelmia. Ilman voimaa valita omaa suhtautumistaan
niihin ei läpimurrosta tule kestävää.

Valinnan voiman ensimmäinen askel on nimeltään *aaltoliikkeen
ymmärtäminen*. Se kuvastaa nimensä mukaisesti sitä, että sekä ylä-
että alamäet ovat osa elämää ja että meidän tulee sisäistää tämän vii-
saus ja harjoitella toimimaan aallon eri vaiheissa. Jotta läpimurrostasi
tulee kestävä, tulee sinun ymmärtää, miten toimia niin aallon pohjalla
kuin sen laellakin. Ja mitä paremmin toimit niiden välillä, sitä stabiili-
mmaksi oman läpimurtoasi rakentava toiminta muodostuu.

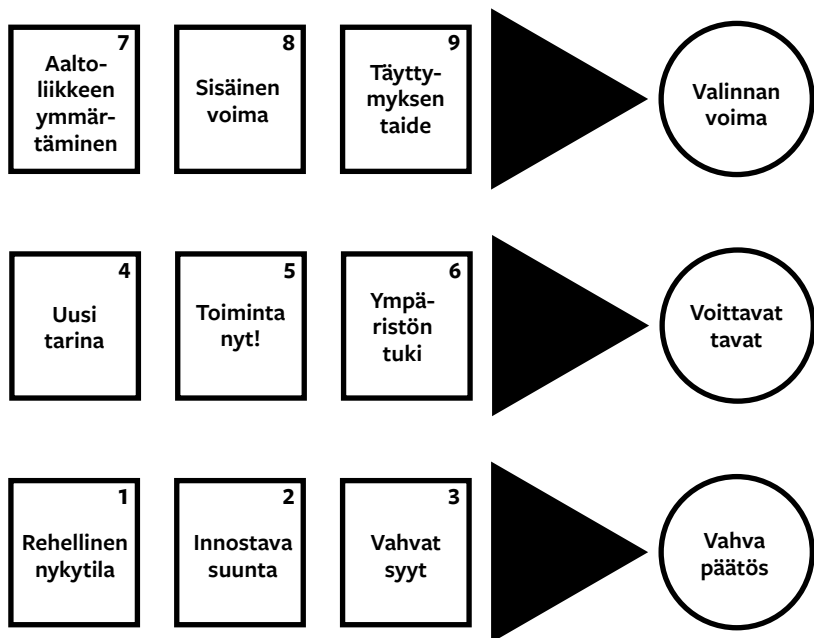
Toinen askel on *sisäinen voima*, joka kuvastaa sitä, miten valin-
nan voiman muodostamisessa on tärkeää ymmärtää, että kaikki tar-
vittava viisaus ja voima löytyy meistä jo. Läpimurron luomisessa ei
todellisuudessa ole kyse siitä, onko meillä riittäviä resursseja, vaan
siitä, olemmeko tarpeeksi uteliaita ja halukkaita etsimään tarvitse-
miamme ratkaisuja. Kun kohtaamme vaikeuksia ja elämä vie meitä
kohti aallonpohjaa, niin erityisesti silloin meidän tulee etsiä itses-
tämme oma sisäinen voimamme. Epäröinnin hetkellä meidän täy-
tty löytyä rohkeutta ja uskaltaa valita se, minkä tiedämme oikeaksi.

Kolmannen tason kolmas ja viimeinen askel on *täyttymyksen
taide*. Elämän sanotaan olevan saavuttamisen tiedettä ja täyttymyk-
sen taidetta. Saavuttamisessa voimme siis hyödyntää erilaisia teoria-
pohjia, mutta täyttymys muodostuu usein siitä, että opimme naut-
timaan elämän pienistä hetkistä ja olemaan kiitollisia kaikesta, mitä
meillä jo on. Toimiessamme kiitollisuudesta käsin ja nauttiessamme
elämän erilaisista ainutlaatuisista hetkistä usein myös saavutamme
ulkoisesti paljon enemmän.

Loppujen lopuksi kaikkea tavoitteen saavuttamista tai läpi-
murron luomista tärkeämpää on kokea täyttymyksen tunnetta, joka
muodostuu kasvamisen, kehittymisen ja antamisen kautta. Mitä
hyvää ja uutta minussa on syntynyt, ja mitä hyvää ja uutta olen syn-
nyttänyt itseni ulkopuolelle.

Siten aaltoliikkeen ymmärtämisen, sisäisen voiman ja täyttymyksen taiteen askelten kautta muodostuu valinnan voiman tason vaihe.

Tässä läpimurron kaava avattuna kokonaisuutena. Ensimmäinen vaihe on alimmaisena, toinen keskellä ja kolmas ylimmäisenä.

Läpimurron kaava

*Sinun läpimurtosi
– pysähdy hetkeksi
ja kirjaa ylös, missä
merkityksellisessä
asiassa haluat
tehdä läpimurron
kirjan avulla.*

Seuraavissa luvuissa pääset kulkemaan kolmen erilaisen valmentajan matkassa. Aleksin, Mikon ja Antin kaikkien missio on kuitenkin sama: auttaa sinua tekemään oma läpimurtosi.

Urheilu- ja liikuntapsykologian maisteri Aleksi Tossavainen avaa toisessa luvussa, miten NHL-jääkiekkoilija Henri Jokiharju käänsi haastavan kauden edukseen innostavan suunnan kautta. Viidennessä luvussa Aleksi keskittyy siihen, miten ajattelu muutettiin toiminnaksi Suomen jalkapallomaajoukkueissa. Yhdeksännessä luvussa käydään läpi, miten Aleksi löysi omassa elämässään täyttymyksen tunteen pysäyttävän aivokasvaindiagnoosin keskeltä.

Vaikuttavan valmennuksen ammattilainen, kasvatustieteiden ja taloustieteiden maisteri Mikko ”OJ” Ojanen vie sinut ensimmäisessä luvussa rehellisen nykytilan äärelle muun muassa pörssiyhtiö Enersensen johdon näkökulmasta. Mikko avaa kuudennessa luvussa, miten tietoliikennepalveluja tarjoavalla DNA:lla onnistuttiin muuttamaan tekemisen tasoa vuosia kestäneen valmennuksen aikana useilla todennettavilla mittareilla uuteen uskoon. Kahdeksannessa luvussa Mikko kertoo, miten sisäisen voiman löytäminen on ollut keskeisessä osassa hänen matkallaan vaikean nuoruuden läpi, jota varjosti alkoholismi kotona.

Kouluttamisen ja valmentamisen huippuammattilainen, psykologian kandidaatti ja urheilupsykologian maisteriopiskelija Antti Peltonen sukeltaa kolmannessa luvussa vahvojen syiden luomiseen muun muassa norjalaisen jalkapalloilijan Andreas Helmersenin esimerkin kautta. Andreasta pidettiin aikoinaan Norjan suurimpana jalkapallolahjakkuutena, mutta monen mukaan hän oli jo menetetty tapaus. Hän nousi kuitenkin Peltosen valmennuksessa Norjan toiselta sarjatasolta aina Mestareiden liigaan asti. Neljännessä luvussa Antti paljastaa, miten uutta tarinaa on rakennettu eri pohjoismaisissa huippuorganisaatioissa, täysin erilaisten haasteiden kanssa. Seitsemännessä luvussa Antti avaa, miten elämän aalto liikkeen ymmärtäminen pelasti hänet puolen vuoden unettomuudesta, masennuksesta ja itsetuhoisten ajatusten kierteestä.

Puhutteliko jokin askel ja sen sisällä oleva tarina erityisesti sinua? Vaikka suosittelemme sinua etenemään askel kerrallaan, mikään ei estä sinua hyppäämästä suoraan sinulle kaikista mielenkiintoisimpaan tai ajankohtaisimpaan askeleeseen. Kuudessa ensimmäisessä askeleessa avaamme parhaimpia menestystarinoitamme valmennettaviemme läpimurtojen rakentamisesta. Kolmessa viimeisessä askeleessa puolestaan kerromme raa'an rehellisesti omien henkilökohtaisten tarinoidemme kautta, kuinka olemme pysyneet läpimurtomme polulla elämän myrskyjen keskellä.

Jatka eteenpäin ja ota ensimmäiset askeleesi kohti läpimurtoasi!

Osa 1

Vahva päätös

Rehellinen nykytilanne

Mikko ”OJ” Ojanen

Olet tarttunut tähän kirjaan tositarkoituksella ja sijoitat siihen aikaasi, koska haluat saavuttaa sen avulla tärkeimmät päämääräsi. Tavoite on selkeä: *läpimurto*. Siitähän tässä kaikessa on kyse. Halusitpa rakentaa vahvemman kehon, kerätä miljoonan euron omaisuuden, valita selkeämmän urasuunnan tai kehittää rohkeamman oman tarinan, jokainen muutosmatka alkaa samasta kohdasta: rehellisestä nykytilanteen tunnistamisesta.

Tässä osiossa saat väkevää tietoa ponnistelujesi tueksi. Kokemukseni ja aitojen tosielämän tarinoiden lisäksi saat ainutlaatuisia oppeja valmennusyrityksemme Kaswun valmennusdatasta, joka on Suomen tasolla erityisen laaja työelämän tutkimusaineisto. Se koostuu sadoista dokumenteista, joissa on yhteensä tuhansia yksittäisiä valmennettavien vastauksia, ja sitä on kerätty vuodesta 2013 alkaen. Keruu jatkuu edelleen, ja aineistossa on mukana yritysmaailman edustajia niin suurimmista Fortune 500 -yrityksistä kuin pienemmistä suomalaisista organisaatioista.

Aineiston ja oppien suurin lisäarvo on se, että jokaisen valmennettavan matkaa lähtötilanteesta kohti tavoitetta – läpimurtoa – on seurattu keskimäärin 6,4 kuukauden ajan. Monissa tapauksissa seuranta on jatkunut useita vuosia.

Kyseessä ei siis ole ollut jokin yksittäinen tilannekartoitus tai hetkellinen hanke, vaan yli kymmenen vuoden aikana muotoutunut todistus siitä, miten suomalaiset työntekijät, esihenkilöt ja johtajat

löytävät omat tavoitteensa ja tekevät omat läpimurtonsa. Nyt sinä saat nämä opit itsellesi hyötykäyttöön.

Tämä kirjan luku auttaa sinua tunnistamaan tilasi ilman selitelyä, rakentamaan selkeän kartan nykyhetken numeroista, tunteista, toiminnasta ja tottumuksista, ja löytämään ne vipupisteet, joissa pienikin muutos tuottaa parhaimmillaan suhteettoman suuren edun. Tämä ei ole testi, vaan tapa katsoa tilannettasi kirkkaammin. Perimä ei määritä ihmisen onnistumista. Kun pysähdyt rehellisesti nykytilanteesi äärelle, löydät juuri ne alueet, joilla sinä voit aidosti loistaa, olipa tavoitteesi sitten uralla eteneminen, parempi terveys tai ammatillaisura valitsemallasi pelikentällä.

Usein kysytään, miten ihmistä voi auttaa kehittymään tai tiimiä uudistumaan tai saada maalin tehdyksi. Vastaus ei aina löydy uusista tavoitteista, strategioista tai työkaluista, vaan joskus tärkeintä on pysähtyä. Rehellinen nykytilanteen kartoitus ei ehkä kerro, minne olet menossa, mutta se kertoo, mistä olet tulossa ja missä olet nyt.

Rehellinen nykytilanne alkaa ymmärtämisestä, siitä että ei enää tarvitse esittää. Kun tämän kirjoittajatiimin Aleksi esitteli aikoinaan minulle toisen kirjailijakollegani Antin, ensitapaaminen todellakin sujui rehellisen kaavan mukaan. Vaikka olemme ammatti-valmentajia, niin rehellinen keskeneräisyydestä puhuminen tutustumisvaiheessa oli se asia, joka heti synnytti luottamuksen ja sai yhteispelimme kukoistamaan. Noissa alkuhetkissä nimittäin saa kertoa kaiken sellaisen, joka tuntuu innostavalta, tunnistaa hyvin olevat asiat ja myös paljastaa kaikki sellaiset asiat, jotka tuntuvat raskailta. Juuri siksi yhteispeli meidän kirjailijakollegoiden kesken on toiminut paremmin kuin hyvin. Kun ihminen paljastaa haavansa ja arpensa, hän myös viestii, että parantuminen on mahdollista. Niihin meidän omiin tosielämän arpiimme ja seikkailuihimme palataan kirjan viimeisessä osiossa.

Kun ihminen pysähtyy rehellisesti oman tilanteensa äärelle, tarkastelussa ei ole pelkästään tekeminen, vaan parhaassa tapauksessa oma identiteetti kirkastuu. Se tapahtuu näiden kolmen kysymyksen avulla:

- Kuka minä oikeasti olen?
- Mihin minä uskon?
- Mitä kohti haluan kulkea?

Älä huolestu – sinun ei tarvitse kirkastaa identiteettiäsi vielä näiden ensimmäisten sivujen kohdalla, jos et ole siihen vielä valmis. Kirja tarjoaa sinulle vihjeitä, keinoja ja työvälineitä pitkin matkaa. Kun näet paljaat faktat, niin rikot ”sitten kun” -illuusion ja vaihdat sen fiksumpaan ”entäs nyt?” -kysymykseen. Nykyhetkestä tulee voimanlähde seuraavalle askeleelle, toimimiselle nyt! Läpimurto ei enää ole hämärä haave, vaan looginen seuraus selkeistä valinnoista. Tämän luvun lopussa sinulla on konkreettinen yhden sivun toimintasuunnitelma. Se on tiivis, selkeä ja niin old school -tyylinen, että sen voi panna vaikka jääkaapin oveen tai pukukopin seinälle – paikkaan, jossa se joka päivä muistuttaa sinua siitä, mihin olet sitoutunut. Suunnitelmassa on mitattavia asioita, joten johdat toimintaasi luvuilla ja todisteilla. Ja suunnitelma on henkilökohtainen, muotoiltu juuri sinun tarpeisiisi.

*Kuka minä olen tällä
hetkellä itselleni ilman
titteliä, roolia tai
muiden odotuksia?*

Itse ymmärsin aikoinani todella kantapäähän kautta, miten tärkeää on nykytilanteen rehellinen hyväksyminen. Tämä kaikki tapahtui lukion kolmannella luokalla. Olen opettajan poika, mutta niin minulle kuin useimmille muillekin kouluaikojen kokemus nimenomaan oppijan roolissa oli se ikkuna, jonka kautta katselin opettajan ammattia. Se kiehtoi minua ja tuntui silloin oikealta valinnalta.

Tuo ammatti oli kuitenkin vähällä jäädä kohdallani haaveeksi. Olen kotoisin Haapajärveltä, Pohjois-Pohjanmaan maakunnasta, ja kouluaikana minua kiinnostivat valitettavasti vallan muut asiat kuin koulunkäynti. Pystyin elämään elämäni huolettomasti varsin pitkään – lukion viimeisen luokan kevääseen asti. Silloin Winston Churchillia lainatakseni kirjaimellisesti kompastuin totuuteen. Totuus rävähti kerralla päin näköä niin, että tuntui. Se tapahtui Jyväskylän yliopiston luentosalissa, kun tiedekunnat esittelivät toimintaansa ja houkuttelivat opiskelijoita syksyllä alkaviin opintoihin.

Kun opinto-ohjaajat pääsivät aiheeseen ”Opettajankoulutus ja siihen vaadittavat pisterajat”, menin aivan šokkiin. Jouduin rehellisesti ja suorastaan fyysisesti kohtaamaan tilanteeni: halusin siitä pois ja heti. Olin kuitenkin jumissa penkkirivin puolivälissä enkä päässyt siitä minnekään. Muistan sen hetken ikuisesti. Vilkaisin vieruskaveriani ja naurahdin hänelle jotain pisterajoista, mutta enemmän paniikin vallassa kuin huvittuneena.

Tuona vuonna ennakoitiin, että opettajankoulutuslaitokseen hakee noin 5 000 nuorta. Heistä vain 80 valittaisiin Jyväskylän yliopistoon. Vaaditut pistekeskiarvot olivat sitä luokkaa, että minulla ei ollut mitään mahdollisuuksia. Tämä kaikki valkeni minulle sananmukaisesti sillä istumalla. Se hetki oli hurjin ja karmein, en ollut osannut varautua sellaiseen lainkaan. Yliopistoon pääseminen ei näemmä ollutkaan läpihuutojuttu.

Totuuteen kompastuminen voi ilmetä monella tavalla. Se voi olla kylmiä hikipisaroita luentosalissa, kun ymmärrämme, ettei meillä ole mitään mahdollisuuksia onnistua. Se voi olla läheisen reaktio käyttäytymiseemme, sitä voivat ilmentää omat väsyneet kasvomme peilissä tai asiakkaan hiljaisuus bisnesneuvotteluissa. Totuus ei aina huuda; joskus se vain seistä jököttää hiljaa ja odottaa, että huomamme sen.

Minulle tehtiin heti selväksi lähtötilanteeni: käytännössä ei mitään mahdollisuuksia. Se oli kuitenkin oppi, josta olen, ja olin ihme kyllä jo silloin, kiitollinen. Harmillisen usein käy niin, että